

7 ದಿನಗಳ ಜಪಾನ್ ಪ್ರವಾಸ

ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ, ಜೂನ್

ಹೈ ಸ್ಪೀಡ್ ಬುಲೆಟ್ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣದ ಅನುಭವ ಹಾಗೂ
ಜಪಾನ್ ರಾಜಧಾನಿ ಟೋಕಿಯೋ ನಗರ ವೀಕ್ಷಣೆ
ಪ್ರವಾಸ ಸ್ಥಳ : ವಸಾಕಾ, ಹಿರೋಶಿಮಾ, ಕ್ಯೂಟೋ,
ಮೌಂಟ್ ಫ್ಯೂಜಿ, ನಾರ

10 ದಿನಗಳ ಚೈನಾ, ಹಾಂಕಾಂಗ್, ಮಕಾವ್ ಪ್ರವಾಸ

ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ, ಜೂನ್

ಆಕ್ಟೋಬರ್ ಶೋ, ಓಷನ್ ಪಾರ್ಕ್, ಬೀಚಿಂಗ್,
ಶಾಂಘೈ, ಸಮ್ ಮಾರ್ ಪ್ಯಾಲೇಸ್,
ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಹಾಂಕಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಕಾವ್

7 ದಿನಗಳ ಸಿಂಗಾಪುರ ಮಲೇಶಿಯ ಪ್ರವಾಸ

ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ, ಜೂನ್

ಸಿಂಗಾಪುರ : ಸಿಟಿ ಟೂರ್, ಸೆಂಟೋಸ ಐಲ್ಯಾಂಡ್,
ಬರ್ಡ್ ಪಾರ್ಕ್, ಸಾಂಗ್ ಆಫ್ ಸೀ
ಮಲೇಶಿಯ : ಕೌಲಾಲಂಪುರ್ ಸಿಟಿ ಟೂರ್, ಬಾಟು ಗುಹೆ,
ಪುತ್ರಜಯ, ಜಂಟಿಂಗ್ ಹೈಲ್ಯಾಂಡ್,
ಮಲಾಕ ಸಿಟಿ ಟೂರ್, ಮಲಾಕ ಫೆರಿ, ಜುಹೂರ್ ಬಾರು

15 ದಿನ ಮತ್ತು 18 ದಿನಗಳ ಯು.ಕೆ. ಯುರೋಪ್ ಪ್ರವಾಸ

ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ, ಜೂನ್

7 ದಿನಗಳ ರಷ್ಯಾ ಪ್ರವಾಸ

ಜುಲೈ, ಆಗಸ್ಟ್, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್

ಸೆಂಟ್ ಪೀಟರ್ಸ್ಬರ್ಗ್ : ಗ್ಯಾಂಡ್ ಪ್ಯಾಲೇಸ್,
ಪೀಟರ್ ಓಫ್ ಗಾರ್ಡನ್, ನೇವ ಬೋಟ್ ರೈಡ್, ಸಿಟಿ ಟೂರ್
ಮಾಸ್ಕೋ : ಕ್ರೆಮ್ಲಿನ್ ಗ್ರೌಂಡ್, ರೆಡ್ ಸ್ಟೇರ್,
ರಷ್ಯಾ ಸರ್ಕಸ್, ಅಂಡರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಟೂರ್ ಆಫ್ ಮಾಸ್ಕೋ (ಮೆಟ್ರೋ)

18 ದಿನಗಳ ಅಮೆರಿಕಾ ಪ್ರವಾಸ

(ಕಲಾನ್ ಕೋಸ್ಟ್ - ವಸ್ಟ್ ಕೋಸ್ಟ್)
ಜೊತೆಗೆ ಬಹುಮಾನ್ ಕ್ಯೂಸ್

ಏಪ್ರಿಲ್, ಮೇ, ಜೂನ್

Orchid Travel & Tours

Head Office : Basavanagudi

98, 1st Floor, D.V.G. Road

Basavanagudi, Bangalore - 560 004.

Tel : 080-26670646, 26621983

Mob.: 9900080793

Branch Office : Malleshwaram

198, 1st Floor, 11th Cross, Yathirajmath Building

Malleshwaram, Bangalore - 560 003.

Tel : 080-41204155, 23445559

Mob.: 9900080799

www.orchidtraveltours.net

ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗತ

೧. ಜೀವನದ ಮೂಲಸೂತ್ರ : “ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ!.. ಎಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೊಂದು ಆನಂದವಾಗಿದ್ದ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಎಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟು.. ಅದೇನಾಯಿತೋ! ಗ್ರಹಚಾರ ಬಡಿದಿರಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಗರ ಬಡಿದವರ ಹಾಗೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ; ಯಾರು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ದೇಹ ಸೊರಗಿ, ಕಡ್ಡಿಯಂತಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಯಿತೋ - ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ!..”

- ಇಂಥ ಗೋಳನಮಾತುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೆ. ಬಾಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಂತದಲ್ಲೂ ಏರುತಗ್ಗುಗಳಿವೆ, ಬದಲಾವಣೆಗಳಿವೆ. ಹಲವು ಬಾರಿ ಸಹಜ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬದುಕು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದಾರುಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನರಕಸದೃಶವಾದ ಸಂಕಟದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಎಂತೆಂಥದೋ ಗಂಡಾಂತರದ, ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯ, ತೊಳಲಾಟದ ದಿನಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ; ಸಮಾಧಾನದ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಹಕ್ಕಿಯಂತೆ, ಚಿಟ್ಟೆಯಂತೆ ಗರಿಗರೆದಿ ಬಾನಲ್ಲಿ ಹಾರಿಬಿಡೋಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ; ಆದರೆ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಗಾಢತೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ, ‘ಕೆಟ್ಟ ದಿನಗಳೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಹೋದವು’ ಎಂದೋ, ‘ಅಂಥ ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮದಿಯ ದಿನಗಳೆಲ್ಲ ಮಾಯವಾದವು’ ಎಂದೋ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ, ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಠಿಣ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಮರೆೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆ, ಏರುಪೇರು, ಚಲನೆ ಜೀವನದ ಮೂಲಸೂತ್ರ. ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ಜಗತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಪ್ರತಿ ವಸ್ತುವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಯಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆ, ಎಲ್ಲರ ಜೀವನ, ಎಲ್ಲ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನಮಗರಿ ಎಲ್ಲದೆಯೇ ನಡೆಯುವ ಈ ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲ ವನ್ನೂ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಗಮನಿಸುತ್ತೇವೆ; ಆದರೆ ಹಲವನ್ನೂ ಗಮನಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಯಂತ್ರದಂತೆ ನಿರಂತರ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಾವೂ ಅದರೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ; ಸಹಜವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿ, ಅದರ ನೋವು ನಲಿವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ. ವಿವಿಧ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಭಿನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇ ‘ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ’ಗಳು.

೨. ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮ : ‘ಇದೇಕೆ ಪ್ರಪಂಚ ಈ ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು? ಯಾವುದೇ ಗೊಂದಲವಿಲ್ಲದೆ, ಬದಲಾವಣೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಶಾಶ್ವತವೂ ಸ್ಥಿರವೂ ಆದ ಜೀವನ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ಈ ರೀತಿ ನಿರಂತರ ಬದಲಾಗು

ವುದೇ ಇದರ ಗುಣವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಹೇಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ? ಅಂಥ ಸ್ಥಿರತೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನು ಭರವಸೆಯಿದೆ?’ - ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಮೂಡಬಹುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ತತ್ವವನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಸ್ಥಿರ-ಅಸ್ಥಿರ, ಶಾಶ್ವತ-ಅಶಾಶ್ವತ, ನಿತ್ಯ-ಅನಿತ್ಯ ಈ ದ್ವಂದ್ವಗಳೆಲ್ಲ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿವೆ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜಗತ್ತು ಸ್ಥಿರವೋ, ಅಸ್ಥಿರವೋ ಆಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜೀವನ ಸುಖವೋ, ದುಃಖವೋ ಆಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತು ನಿರಂತರ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ; ಬದಲಾಗುವ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ಸಮಾನತೆಯನ್ನೇ ಕಂಡರೆ ನಾನು, ‘ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಇದೆ’ ಎನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿದ್ದು, ವಸ್ತುವೋ, ಘಟನೆಗಳೋ, ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೋ ಹೊತ್ತು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ‘ಯಾವುದೂ ಸ್ಥಿರವಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ಗೊಣಗಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಬಯಕೆ, ಅಭಿರುಚಿ, ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನಾವು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಆಯ್ಕೆಯ ನಡುವೆ ಜಗತ್ತು ಹೇಗೋ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಸಹಜವಾಗಿ ಘರ್ಷಣೆ, ಗೊಂದಲ, ಮಿಲನ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಈ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ. ನಿರಂತರ ಬದಲಾಗುವ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾವೂ ಬದಲಾಗುತ್ತೇವೆ; ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳ ನಡುವೆ ಯಾವುದು ನಮಗೆ ಆಪ್ತವೋ, ಯಾವುದು ‘ನಮ್ಮ’ದೆನಿಸುವುದೋ, ಅದನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಬಾಹ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಾವು ಸಫಲರೋ, ವಿಫಲರೋ ಆಗುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ನಮಗೆ ಬದುಕು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರ ಬದಲಾವಣೆಯ ನಡುವೆ, ಬದಲಾಗದ ಶಾಶ್ವತ ಆನಂದವನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದೇ ಮಾನವನ ಮೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಆದರೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಈ ಅರಸುವಿಕೆ ಕೇವಲ ಶಾಶ್ವತದ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಭಾವವನ್ನಷ್ಟೇ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಾನವನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲದು. ಹಲವರು ಪ್ರಪಂಚದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲೇ ಮೈಮರೆತರೂ, ಕೆಲವರಾದರೂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ದಾಟಿ ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಲುಪುವ, ಆ ಮೂಲಕ ಶಾಶ್ವತ ಆನಂದವನ್ನು ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

೩. ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ : ಮಾನವನು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದಲೇ ಹೊರಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನಲ್ಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶೈಶವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಕಂಡು

ವಿಸ್ಮಯ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ, ಹೊಸತನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ದೇಹ ದಲ್ಲೂ, ಅರಿವಿನಲ್ಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆ, ಒಡನಾಟ-ಸಂಬಂಧಗಳು, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ; ಕೌಮಾರ್ಯ, ಯೌವನ ಇವು ತೆರೆಯುವ ಭಾವಪ್ರಪಂಚ; ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿ; ಮಾಗುತ್ತ ಬರುವ ಅನುಭವಗಳು, ಸಡಿಲವಾಗುವ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ; ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ನಿರ್ಗಮನ - ಹೀಗೆ ಮಾನವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಮಾನವ ಎಷ್ಟೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬದುಕಿನ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ, ಅವನು ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದೊಂದಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲ ಬಂದು ರೀತಿ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಮಾಜ, ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತು, ಜಾಗತಿಕ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಬೆಸೆದಿರುತ್ತವೆ. ಅವನು ಅವುಗಳಿಂದ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ, ಸ್ವತಃ ತಾನೂ ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚ - ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ನಿರಂತರ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ಇವೆರಡರಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಮಾನವನ ಒಳಗೇ ನಡೆಯುವ ಬದಲಾವಣೆ, ಏರುಪೇರುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರದೆ, ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತಿನಿಂದಲೂ, ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ನಿರ್ಧಾರಿತವಾಗುವುದು ಎಂದಾದರೆ, ಮನುಷ್ಯ ಕೇವಲ ಇನ್ನಿತರ ಶಕ್ತಿಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆ ಎಂದಂತಲ್ಲವೇ? ಇದು ಅವನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡಿದಂತಲ್ಲವೇ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದು ಹಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ. 'ಅದೇಕೆ?' - ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು, ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಯಾವ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುವುವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡೋಣ.

೪. ಬಾಹ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು : ಹೊರಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚ, ಮತ್ತು ಜೀವಪ್ರಪಂಚ ಎರಡೂ ಸೇರಿ) ನಡೆಯುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇ ಬಾಹ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ.

ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದೂ ದ್ವಿಪವಲ್ಲ ; ಜಗತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಸದಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಎಲ್ಲ ಬದಲಾವಣೆಗಳೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಖಚಿತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆಂತರಿಕ-ಬಾಹ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ನಾವು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ನಿಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಪರಿವರ್ತನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹವಾಮಾನ, ಋತುಗಳಲ್ಲಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆ; ಮಳೆ ಗಾಳಿ, ಸೆಖೆ, ಶೀತವೇ ಮುಂತಾದ ಋತುಭೇದ, ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ, ಕತ್ತಲು-ಬೆಳಕು ಹೀಗೆ ಕಾಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ರಮ ದಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. 'ಬಾಹ್ಯ' ವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪಾಲಿಗೆ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಬಾಹ್ಯವೇ; ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಬಾಹ್ಯವೆನ್ನಬೇಕು. ಮಾನವನ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಸನಕ್ರಮ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದಾಗ ನಿಂದ, ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಅವನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ. ಆದ್ದರಿಂದ, 'ಬಾಹ್ಯ'ವೆಂದರೆ ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕಿಂತ, 'ಸಮಾಜ' ಎನ್ನುವುದೇ ಮುಖ್ಯ. ಹಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮೂಹವಾಗಿರುವ ಸಮಾಜವು ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ,

ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತ ಮಾನವ ಸಮಾಜವೇ ಪ್ರಬಲವೆನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಆದ್ದರಿಂದ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜದಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ, ಬದಲಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಬಲ್ಲವು : ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆಕಸ್ಮಿಕ ಘಟನೆಗಳು, ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು. ಇವು ಬಾಹ್ಯಪ್ರಪಂಚದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಲ್ಲೇ ಅಡಕವಾಗುವುವು, ನಿಜ; ಆದರೆ ಬಾಹ್ಯಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಾಗುವ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಘಟನೆಗಳು, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಂಗತಿಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಂತರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ 'ಆಘಾತ'ವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಲ್ಲವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ 'ಸಮಾಜ'ದ ಅಂಗವಲ್ಲವೇ? - ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇಳಬಹುದು. ಖಂಡಿತ ಇವು ಸಮಾಜದ ಅಂಗವೇ; ಆದರೆ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕಗಳು ಸಮಾಜದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಘಟನೆಗಳು ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ.

೫. ಆಂತರಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು : ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಾರಣವೋ, ತನ್ನೊಳಗಿನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುವ ಆಂತರಿಕ ಅಂಶಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಬಾಹ್ಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಕೈಗೊಂಬೆಯಲ್ಲ; ಅವನ ಆಂತರಂಗದ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳೂ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ, ಅವನು ಕೇವಲ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಭಾವಗಳ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಅವನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದಂತಾಯಿತು. ಮನುಷ್ಯನ ಆಂತರಿಕ ಅಂಗಗಳೆಂದರೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿ. ಇವೆರಡೂ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಃಕರಣದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಷ್ಟೇ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳೆಂದೇ ಕರೆಯಬಹುದು.

ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾಗುವ ಈ ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಹಲವು ವೇಳೆ ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ನಾವು ಇತರ ಪ್ರಭಾವಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದರೆ ಅದರಿಂದಾಗುವ ತೊಂದರೆಯೇನು? - ಹಲವು ಬಗೆಯ ಮಾನಸಿಕ ತೊಳಲಾಟ, ಸಂಕಟ, ಗೊಂದಲಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತೇವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುವಜನತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೇ. ವಿವಿಧ ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನೇ ವ್ಯರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ತೊಂದರೆಯೇನು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲಾಗಿರುವ ಮಾನಸಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೇನು, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ಈಗ, ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಗಡಿಸುವ ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಒಂದು ಸ್ಥೂಲ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡೋಣ:

i) ಗೊಂದಲ: ವಿನಾಕಾರಣ ಗೊಂದಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ತೊಂದರೆ. ಹೊರಗೇನಿದೆ, ತಾನು ಹೇಗೆ ಅದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೋದಾಗ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾವನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರಾಸಕ್ತಿ, ಅತಿಯಾದ ಆಸಕ್ತಿ - ಇವೆರಡೂ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆಡೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಶಾಂತವಾದ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ,

ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನವಿದ್ದಾಗ ಸಹಜವಾದ 'ಆಸಕ್ತಿ' ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿ. ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಬಹುದು. ಆಗ ಬುದ್ಧಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು, ಹಾಗೂ ಹೊಸತನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇಂಥ ಶಾಂತ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ದೈಹಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಇವೆರಡೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಗೊಂದಲವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, 'ನನ್ನಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವಿದೆ' ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಉದ್ದೇಗ, ಒತ್ತಡ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ಅರಿತಾಗಲೇ ನಾವು ಅವುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ 'ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಇದಲ್ಲ. ಶಾಂತವಾದ, ಲಯಬದ್ಧವಾದ, ಸಮತೋಲನದ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ನನ್ನ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿ' ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು; ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಮನಸ್ಸು ಸಹಜತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳತೊಡಗುವುದು. ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ 'ಉದ್ಧರೇ ದಾತೃನಾತ್ಮಾನಂ' (ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಉದ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು) ಎಂದಿರುವುದರ ಅರ್ಥ ಇದೇ. ಪ್ರಯತ್ನ, ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಇಂಥ ಗೊಂದಲವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ii) ಖಿನ್ನತೆ: ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ಕೆಲವೊಂದು ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮಾಗದ ಗಾಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಖಿನ್ನತೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಬಗೆಯ ಸಂಕಟ, ದುಃಖ, ಯಾತನೆಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿದ್ದು, ಅವು ಮಾಯವಾದೊಡನೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಚಿಂತೆಯೂ ತೊಲಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಹಾರವೇ ಇಲ್ಲದ ಸಮಸ್ಯೆಯುಂಟಾದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅದನ್ನೇ ನಿರಂತರ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ, ಅದೇ ಒಂದು ಕೊರಗಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಅದೇ ಅವನನ್ನು ಸುಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಚಿಂತೆಯೆಂಬ 'ಚಿಂತೆ'ಯನ್ನೇ 'ಖಿನ್ನತೆ'ಯೆನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಯುಂಟಾದಾಗಲೇ ಜನರು, 'ಓ ಹೇಗಿದ್ದವನು ಹೇಗಾದ!' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಹಲವು ಬಾರಿ ಅವುಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಮಾಗದ ಗಾಯ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಎಂದಿಗೂ ಮಾಗದ ಕಾಯಿಲೆ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ, ಇತ್ಯಾದಿ). ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಇದ್ದುದ್ದರಲ್ಲಿ 'ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬದಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಏನು ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಲಗದಿದ್ದರೂ, ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಬಲ ರೋಗ, 'ಖಿನ್ನತೆ'ಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು.

iii) ನಿರಾಸೆ: ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸೋಲು ಎಂಬುದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಎದುರಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿ. ಹಲವರು ಇಂತಹ ಸೋಲುಗಳಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ; ಮುಂದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗದೆ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ನಿಶ್ಚಿತಿಯೇ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸೋಲುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರುವ ಮಾನಸಿಕ ಯಾತನೆಯೇ ನಿರಾಸೆ. ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ, ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಏನಾದರಾಗಲಿ, ಬದುಕೇ ಬೇಡವಾಗಿದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಸಾರವಿಲ್ಲ

- ಎಂಬ ಜುಗುಪ್ಸೆಗೆ ಇದು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಎಂದಿಗೂ ಸೋಲದೆ ಗೆದ್ದವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ, ಎದೆಗುಂದದೆ ಹೋರಾಡುವ ಮೂಲಕವೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅನೇಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊಡುವ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: 'ಸೋಲುವುದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಜಾರುವುದು ಇವನ್ನು ನೀವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾವಿರ ವೇಳೆ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಸಾವಿರ ಸಲ ಸೋತರೂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ.' (ಕ್ರಿಸ್ತೋನ, ೨.೮೮) ಇದು ಭರವಸೆಯ ಮಾತು. ಆದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಬೆನ್ನುತಟ್ಟುವ ಮಾತಲ್ಲ, ಸತ್ಯವೂ ಹೌದು. ಸೋಲಿಗೆ ಎದೆಗುಂದದೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನಿಗೆ ಜೀವನದ ರಹಸ್ಯವೇ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಗೆಲುವಾದರೂ ಸರಿ, ಅವನಿಗೆ ಹೊಸ ಹುರುಪನ್ನು ನೀಡುವುದು. ನಿರಾಸೆ ಕೇವಲ ಕ್ಷಣಿಕ; ಅದು ಹೋದೊಡನೆ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಬರುವ ನಿರಾಸೆಯ ಭಾವನೆ ಬಲಗೊಳ್ಳದಂತೆ ತಡೆಯಬಹುದು. ನಿರಂತರ ನಿರಾಸೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು, ಅದರಿಂದ ಹೊರ ಬರಲಾರದೆ ಒದ್ದಾಡುವವನಿಗೆ ಅದೇ ಒಂದು ಮಾನಸಿಕ ರೋಗವಾಗುವುದು. ಹೊಸ ಅವಕಾಶ, ಹೊಸ ಪ್ರಯತ್ನ, ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆ - ಹೀಗೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇದೇ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಯನ್ನು ನಮಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು.

iv) ಸಂದೇಹ: ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಲವೆಡೆ ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಸುಳ್ಳು, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ಸಂದೇಹ ಮೂಡುವುದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಈ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ನಾವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಳಿಸುವುದು ತಪ್ಪು. ಇದೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತರೂ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರೂ, ಕರ್ತವ್ಯನಿಷ್ಠರೂ, ಉತ್ತಮರೂ ಆದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಷ್ಟಿಲ್ಲ? ಅನೇಕರು ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿಲ್ಲದೆ 'ಎಲೆ ಮರೆಯ ಕಾಯಿ' ಯಂತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅವರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಮೌಲ್ಯ, ಆದರ್ಶ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು. ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲೂ, ಎಲ್ಲ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೆಯವರಿರುವಂತೆಯೇ ದುಷ್ಟರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಇರಬಹುದು. ಕೇವಲ ದುಷ್ಟರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ, ಎಲ್ಲರ ಬಗೆಗೂ ಅನುಮಾನಪಡುತ್ತ ಹೋಗುವುದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಮಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಂದೇಹಪಡುವುದೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದೇ ನಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ನಾವು ಯಾರಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣಲಾಗದೆ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದುಷ್ಟರು, ವಂಚಕರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಲವು ವೇಳೆ ಉತ್ತಮರನ್ನೂ ಅರಿಯದೆಯೇ ಕೆಟ್ಟವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ದೂರಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇತರರಿಗೂ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ, 'ಸಂಶಯಾತ್ಮಾ ವಿನಶ್ಯತಿ' ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಸಂಶಯವನ್ನು ಕಾಣುವವನು, ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನಲ್ಲೇ ತಾನು ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತಾನೆ. ಅದು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ವಿನಾಶವೇ ಸರಿ. ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನಲ್ಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ, ಕೆಟ್ಟ ಅಂಶಗಳೆರಡೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯವನೆನ್ನುತ್ತೇವೆ.